

Redacția
și
Administrația
Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124
Anunțurile se primesc după tarif.
Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

R O M Ă N E S C

Abonament:

Pe un an Lei 160.—
Pe 1/2 an " 80.—
Pe 1/4 an " 40.—

Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320.—
Pe 1/2 an " 160.—
Pe 1/4 an " 80.—

Pentru America
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Dorim un guvern tare

După război, situația politică din țara noastră, s'a complicat atât de mult, încât, astăzi, am ajuns într'o stare aproape chaotică.

Și tocmai după război simțăm necesitatea unui guvern tare, care să limpezească întreaga stare adusă de încleștarea armată din 1914.

Când a venit la guvern dl Al. Vaida cu țărăniștii în 1919, democrația românească a salutat cu mult entuziasm formarea acelu cabinet și parlamentul său, ca unul ce era expresia nesilită a voinței poporane. Și toți am nădăjduit în ivirea zorilor luminoase ale democrației, pe tărâmul practicei noastre politice.

Însă, printr'o abilitate, acest guvern — expresie a parlamentului — a fost delăturat dela conducerea frânelor statului.

În locul lui a venit la cârmă partidul poporului în frunte cu dl G-ral Averescu. Acest partid își legitima existența pe o popularitate dusă până la adorație, ce se întrupa în persoana marelui general. Țărănimea în tot timpul marelui războiu a avut o nădejde și o speranță legitimată: generalul Averescu. De aceea, această țărănime a ținut, să vadă priciperea generalului la conducerea destinului neamului.

Toată nădejdea pusă de pătura rurală în marele general a fost spulberată ca fumul. Căci sub oblăduirea generalului Averescu s'a înjghebat un guvern relativ slab și care n'a avut capacitatea de a face față greutăților de guvernământ. Nu este mai puțin adevărat, că această guvernare privită obiectiv n'a fost dintre cele mai puțin fructuoase. Însă această guvernare n'a fost la înălțimea greutăților, ce o prezentau împrejurările de atunci.

Sucesiunea partidului poporului a luat-o partidul liberal ce cârmuește și astăzi.

Sub acest guvernământ cu toată capacitatea oamenilor politici din partidul liberal, situația țării s'a înăsprit din ce în ce mai mult. Am asistat la două falimente paralele, a căror realitate atinge greu latinitatea dela Dunăre.

Sub această guvernare s'a produs un efectiv faliment economic, alături de care a stat falimentul moral. Căci starea materială a țării s'a înrăutățit treptat. Viața s'a scumpit enorm și cei nevoiași luptă din greu cu povarile ce le oferă stările economice prezente.

Falimentul moralității a atins toate treptele sociale exceptând țărănimea. Fraudele s'au ținut lanț și onestitatea și buna credință a zburat în vânt, din legile ce cârmuesc raporturile dintre oameni.

În fața acestei stări politice precare dorim un guvern tare.

Vrem ca viitorul guvern să fie expresia parlamentului; iar parlamentul expresia voinței poporane.

Acest guvern, care să poată face față greutăților existente, nu poate, să se înfăptuiască decât pe două cărări: sau dintr'o colaborare a tuturor partidelor de ordine, sau printr'o concentrare a forțelor opoziției actuale.

Colaborarea tuturor partidelor este aproape o imposibilitate dată fiind adversitatea ce domnește în

îndururile noastre politice. Șanțul despărțitor între actualul guvern și opoziție este atât de adâncit, astăzi, încât cu greu se mai poate aduce o notă conciliantă între partidul liberal și opoziție.

În fața neputinței de a se înfăptui o guvernare de colaborare, nu rămâne decât o soluție: *concentrarea forțelor opoziționiste.*

De aceea am salutat cu bucurie tratativele ce s'au purtat între partidul național și țărănesc.

Căci avem convingerea, că numai o opoziție unită poate să dea țării, guvernul tare ce-l dorim cu toții.

M. D.

Chestiunea iluminatului la Cluj

Se cunosc în deobște împrejurările grele prin cari trece iluminatul la Cluj. Cauzele răului le-am expus în numărul trecut al ziarului nostru.

Dl Ing. Roată directorul uzinelor a expus Primăriei întreaga situație grea a uzinelor electrice.

Ca o primă necesitate de a eși din impas în ce privește iluminatul la Cluj este amplificarea uzinelor. În stadiul actual uzina este în imposibilitate de a satisface nevoile crescânde ale Clujului.

Uzina electrică a orașului depinde de cursul apelor Someșului. Dacă vine apă pe albia râului și cantitatea de curent electric se mărește. Când apele stagnează uzina nu poate produce curent și rămânem în impasul cunoscut destul de bine de către cetățenii Clujului.

La 1 Ianuarie 1923 contractul firmei „Ganz” expirând, Primăria orașului Cluj din lipsă de specialiști a găsit cu cale de a prelungi încă pe

un an vechiul contract al firmei Ganz cu avizul Ministerului de Interne. Din preferința Ministerului n'a aprobat prelungirea contractului și a răspuns Primăriei orașului Cluj că va aduce specialiști români ceea ce s'a și făcut, întrucât prin Minist. de Interne s'a delegat din partea soc. „Creditul pentru întreprinderi electrice” din București d. Ing. Roată subdirectorul acelei societăți.

Dela 10 Maiu 1923 i-s'a dat dlui Ing. Roată pline puteri din partea orașului de a conduce exploatarea uzinelor electrice.

Uzinele electrice au investit dela preluare suma de 3 milioane lei pentru amenajarea instalațiilor. Însă amplificarea Uzinei — pentru completarea satisfacerii nevoilor — nu poate veni decât sau din partea Primăriei, sau din partea unei societăți particulare, printre cari credem că cea mai indicată ar fi chiar Societatea, ce-a delegat-o Ministerul pentru a da concurs Primăriei orașului Cluj.

Omul de Lut: operă într'un act.

de: N. Bretan.

Cu prilejul celei de-a doua reprezentații.

Sâmbăta trecută la Teatrul Maghiar s'a reprezentat pentru a doua oară *Omul de Lut* operă într'un act de N. Bretan.

Pornind dela o concepție mistică despre viață în genere d. N. Bretan împletește în cadrele operei sale eternul conflict dintre două principii: omul de speță inferioară și cel al superiorității eterne.

Atât magistrul cât și omul de lut stau la doi poli opuși. Unul reprezintă aspirațiile terestre, celalalt marchează năzuința către sferile senine ale idealității eterne. Și conflictul tășnește tocmai din antagonismul dintre aceste două puncte de vedere opuse față de conceptul „existență pământeană”.

Muzica pe care este brodat acest libret are caracter oriental.

Concepția, ca atare, a operei dlui Bretan este mistică și își are rădăcini în lumea alchimistilor, în lumea celor

ce căutau piatra filosofală a vieții în compunerea elementelor fizice.

Pe această concepție ar fi fost mai nimerită să se aplice o muzică sobră, plină de taina concepției mistice iar nu muzica cu caracter oriental mai lejeră și mai elastică.

Muzica orientală este o muzică cu accente de un sentimentalism ușor, care întrupează latura emotivității sufletești în toată amploarea ei.

Însă muzica ce se pretează unui libret cu caracter mistic este muzica de înaltă concepție filosofică, care tășnește din ascunzișurile etice ale sufletului uman.

De aceea noi socotim, că adevăratul gen muzical potrivit concepției operei dlui Bretan, ar fi fost genul unui dramatic cu accente metalice.

În rolurile încredințate artiștii au executat bine în special s'a distins „omul de lut” prin vocea sa atât sonoră de tenor dramatic.

M. Dragnea.

* Femei! „Cartea Moașelor” cu 140 fotografii feminine Lei 120 la librăria Anca.

A murit Drumaru!

Vasile E. Moldovan, care în timpul neutralității a apărut sub numele de Drumaru pe arena de luptă națională a vechiului regat, a trecut la cele eterne în prima zi de Crăciun.

Drumaru s'a născut în 1881 la Turda, tatăl său fiind apreciat avocat de pe vremuri Ananie Moldovan. Rămas pe părințe moldovan, a fost crescut de părintele moldovan din Mihaiu-Vodă, moșul său. După ce termină liceul se înscrie la facultatea de drept din Budapesta, pe care însă n'a terminat-o.

La Budapesta în colaborare cu Octavian Goga se apucă de scris și lucrează cu râvnă la „Lucașărul”, ce ținea trează conștiința culturii românești în Ardeal.

Neterminând studiile universitare, pentru Drumaru sorții se aruncaseră: avea să rămde gazetar.

Predispozițiile lui de scriitor se evidențiază de timpuriu. Ca elev de liceu scrie un roman „Meteorul”, care amintește romantismul lui Chateaubriand și a întregii maniere literare ce pornea dela o concepție fugară despre viață în genere.

După începuturi sfioase pe tărâmul scrisului, Drumaru se înregistrează ca redactor la Tribuna din Sibiu. În urma unui articol vehement a fost condamnat la șase luni închisoare la Seghedin.

După ce Tribuna și-a încetat apariția, Drumaru scoate la Cluj revista „Orizontul”, unde apare tot talentul său de ziarist. Articolele de polemică națională, de luptă tânără și dărză apar în coloanele acestei reviste, ca un corolar al unui temperament impetuos.

Zdrobit și decepționat de lupta grea ce ducea, Drumaru ia drumul pribegiei și pleacă în America. Acolo, în statele Unite, înființează ziarul „Românul”, care ducea graul românesc la Români de peste Ocean.

Streinătatea, însă era grea pentru Drumaru. De aceea în toial războiului balcanic se întoarce în țară și se așează în vechiul regat.

Pe timpul neutralității Drumaru se pune în fruntea mișcării naționale și alături de N. Filipescu luptă pentru intrarea în acțiune alături de antantă.

Suflet idealist, plămădit din aluatul vizionarilor mari, Drumaru a fost o mare figură istorică și de aceea îi zicem: „să se odihnească în pace”, în cimitirul din Mihaiu-Vodă unde a fost purtat la cele veșnice de un car cu 4 boi împodobiți cu verdeață. A.

Procedura Civilă.

În curând va apare „Procedura Civilă Ardeleană” de Dr. Tudor Moisil în editura Anca. Această carte constituie un eveniment marcant pentru toată lumea juriștilor din țară.

* Imprintate Advocațiale la librăria Anca.

Conferința Ardeleană

Din inițiativa revistei „Societatea de Măine”, s'a ținut zilele trecute la Cluj, o conferință la care a luat parte oamenii politici de seamă și reprezentanții tuturor ramurilor economice din Ardeal.

Conferința s'a ținut din inițiativa conducătorilor revistei „Societatea de Măine”: I. Clopoșel, V. Goldiș, Gh. Bogdan-Duică.

Dela această consfătuire prezidată de P. S. S. Episcopul Ivan al Clujului, Vadului și Feleacului, s'au obținut reprezentanții oficiali ai partidului național. Această rezervă, însă, a frunțașilor partidului național a fost foarte puțin justificată, deoarece conferința ardeleană nu a avut cadrele unei consfătuiri de partid, ci a unei întruniri în afara luptelor politice.

Totuși arma politică n'a lipsit din această adunare. Căci, spre exemplu Dl Oct. Goga a ridicat acele învinuiri grave la adresa partidului național, cunoscute din presa ce-a relatat aceste lucruri.

Când s'a emis însă ideea unei conferințe ardeleno noi ne-am fâurit cu totul alte idealuri despre această întrunire. Căci dată fiind pregătirea superioară a bărbaților ce au luat parte la conferință, discuția urmă, să rămâie în cadrul pur teoretic, fără nici-o atingere cu micimile zilei. Aceasta nu înseamnă însă că vorbirile n'au avut un caracter academic. Din contră. A fost una dintre consfătuirile în cari patima politică a avut un loc de nimic.

Au fost în discuție chestiuni ce privesc Ardealul, sub toate fețele ce se pot prezenta. S'au luat în considerare toate pasurile Ardealului toate nevoile. În rezumat conferința ardeleană a fost un aviz pentru oamenii politici dela București.

Un aviz necesar și oportun.

Educație de prinț

de: Pavel Roman farmacist.

La masa Regelui Cristian IX al Danemarcei un fiu al său îl întreabă săi explice însemnătatea unui cuvânt popular pe care o auzise și pe care nu o înțelegea, așa d. e. cum ar fi în limba românească cuvântul „Scatoalcă”.

Regele s'a mirat, că de unde a putut auzi copilul aceasta vorbă atât de puțin elegantă? Curiozitatea l-a făcut pe Rege să se intereseze mai întâi de unde a auzit copilul cuvântul? Copilul la întrebarea Regelui n'a voit să dea nici un fel de răspuns.

Insistând cu seriozitate Regele a scos dela copil mărturisirea următoare:

Plimbându-mă pe stradă m'am amuzat, trăgând pe ici colo clopoșelul pe la porți, și pe urmă fugeam.

Unul din portari zărindu-mă m'a amenințat așa că o să-mi tragă o „scatoalcă”.

După ce prințul își termină spovedenia, tatăl său îi zise foarte serios:

„Bine dragul meu, pedeapsa ai meritat-o, și ea va fi că imediat după măsă, vei merge cu mine, la portarul acela și îi vei cere iertare, pentru gluma stupidă cu care l-ai năcăjit!”

Ori și cât prințul s'a codit a merge a fost înzădar. Regele l-a luat de mână și l-a dus să-și ceară iertare dela portarul supărat... Noroc că la a doua sunare a fost și regele de față, căci dacă portarul ar fi recunoscut acum pe „ștregarul de odinioară”, poate că i-ar fi explicat ad hominem ce va să zică „scatoalcă”.

De atunci micul prinț nu a mai repetat nici odată acest fel de distracție.

Dela Serviciul de Tracțiune din Regionala Cluj

Serviciul de Tracțiune din Regionala Cluj, a fost greu atins în ultimul timp de către fraudele săvârșite de Condeescu și Cioc. Acești doi indivizi au operat fraude în cadrele amintitului serviciu.

Pentru a curma răul și a aduce în ordine lucrurile dela Tracțiunea din Regionala Cluj, în locul dlui Ing. Teodorescu, a fost permutat ca șef de serviciu dl Ing. Gheorghe Angelescu dela Regionala Brașov.

Dl Ing. Gheorghe Angelescu este un om cu o experiență desăvârșită, în ce privește treburile dela Tracțiune. Personalitate integră, cu un trecut ireproșabil, dl Ing. Angelescu, va pune la punct stările dela Tracțiune și va ridica prestigiul atins al acestui serviciu.

Dealtfel dl Ing. Angelescu este un om de carieră în latura tracțiunii și nădăjduim că experiența adusă de d-sa în acest serviciu, va fi fructuoasă și plină de urmări bune.

Terenurile destinate funcționarilor publici din Cluj

În curând o categorie dintre funcționarii publici din Cluj vor fi puși în posesiunea câte unul lot de casă în terenurile dela liziera orașului.

Primăria orașului a și luat în considerație pavarea, canalizarea și iluminarea cartierilor noi.

Pe aceste terenuri se vor face parcuri, școli primare și tot ce se leagă de alcătuirea unor cartiere model.

S'au destinat la Cluj astfel de pământuri pentru funcționarii publici în prelungirea străzilor Pata, Andreiu Mureșeanu, Gh. Grigorescu.

Aceste cartiere noi vor fi o poadoabă evidentă pentru Capitala Ardealului deoarece se vor alcătui după un plan esretic prestabilit. Și va desconggestionarea orașul, rezolvând în mare parte și chestiunea crizei de locuințe.

Către Domnii

Judecători, Advocați și studenți în drept

La Librăria A. ANCA Cluj se află de vânzare următoarele cărți juridice:

- Compendiu de drept Civil de Dr. Anca 135.—
- Compendiu de Carte funduară de Dr. Anca 60.—
- Procedura de concordat forțat de Dr. Anca 80.—
- Legea falimentului de Dr. Anca 80.—
- Legea de execuție de Dr. Bartha 75.—
- Vademecum rom. mag. de Dr. Köves 60.—
- Criza Valutară de Dr. Șerban 35.—
- Journal de termene Advocatiale 100.—

IN LUCRARE:

- Codul de Comerț cu adnotări și jurisprudență.
- Dicționar juridic
- Procedura Civilă de Dr. Moșil avocat în Cluj.

Eftin de vânzare

Turnătorie de aramă în Cluj bine asortată adresa la librăria Anca.

Informațiuni

— Primăria orașului Cluj a cerut sporirea fondului pentru Casa de ucenici din localitate.

— Noul regim al grâului și derivatele va intra în vigoare pe ziua de 15 Ianuarie.

— Termenul de a înainta tablourile de medicamentele neautorizate ce au în depozit de către farmaciști și droghiști s'a prelungit până la 20 Ianuarie.

— Dl Th. V. Capitanovici a fost reconfirmat în funcția de vice-generator al Băncii Naționale.

— Săptămâna viitoare pleacă în streinătate Dl M. Oromolu, guvernatorul Băncii Naționale.

— O parte dintre comuniști deținuți la Jilava au declarat greva foamei.

— Universitatea din Iași se va deschide la 16 Ianuarie, deocamdată numai facultățile de litere și științe.

— Pe anumite teritorii din Jud. Cojocna s'a interzis vânzarea cerbilor și căprioarelor cu începere dela 15 Ianuarie, pe termen de 2 ani.

— O comisiune de profesori universitari va cerceta amestecul dlui A. C. Cuza în mișcările studentești.

— În zilele de 4-7 Ianuarie au avut loc la Râmniciul-Vâlcea frumoase serbări sportive organizate de Societatea Sportivă Vâlceană.

— Episcopia unită din Oradea-Mare va înființa la Beiuș o școală inferioară de agricultură.

— Grecia a făcut în Anglia un împrumut 7.500.000 lire sterline pentru ajutorarea refugiaților greci.

— Belgia a făcut în America un împrumut de 50 milioane dolari pentru a aduce în bună stare ținuturile distruse de război.

— La Făgăraș și-a început activitatea fabrica de explozibile. Această fabrică va livra dinamită pentru băile de cărbuni și carierele de peatră.

A apărut în editura Librăriei Alexandru Anca Cluj

și se află de vânzare următoarele

Piese teatrale și Poezii cele mai bune pentru sărbări școlare și populare.

Teatre:

- * „A fost odată” (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — 20.—
- * „Doamna mea” (poporală 1 act) de Nic. Tințariu — 15.—
- * „Gura Lumii” (poporală în 3 acte) de Nic. Tințariu — 20.—
- * „Dușmanii” (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — 15.—
- * „Pentru patrie” (poporală 4 acte de Nic. Tințariu — 15.—
- * „Petitorii” comedie într'un act de Nic. Tințariu — 15.—
- * „Puia Codrului” piesă haiducească 3 acte de Nic. Tințariu — 20.—
- * „Nevasta mea fle îngeri ca ea” (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — 15.—
- * „Infumuratele” comedie în 3 acte de C. Dumitrescu-Delavaronă — 20.—
- * „Fiecare cu a lui” (comedie 3 acte) de A. Șerbănescu-Buzău — 20.—
- * „Oglinda fermecată” (lirică 4 acte) I. Jasinsky — 15.—
- * „Doine și Chitituri” adunate din gura poporului de „Siminic” — 15.—

Cărți școlare:

- * A. B. C-dar fonomic (pt. Șc. mag.) de Dr. Szentpéteriné — 20.—
- * Aritmetică pt. cl. I. șc. de ucenici de Cr. Epure — 30.—
- * Geografia județului Alba de Jos în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — 15.—
- * Geografia jud. Cojocna în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — 15.—
- * „Iuliu Caesar de bello Gallico” manual pt. cl. V-VI. de Traian Popa prof. de liceu — 35.—
- * „Lecții de limba română” de prof. Murășan — 25.—

— În Austria la 1 Ianuarie s'a introdus o nouă monedă.

— Conform art. 287 din legea pentru unificarea judecătorească dela 1 Ianuarie 1925 judecătoriile comunale au fost desființate urmând ca chestiunile de competența lor să fie pe viitor judecate de către judecătoriile de ocol.

— Pe ziua de 1 Februarie vor fi încorporați noii recruți.

— În ziua de 18 Ianuarie va avea loc în teatrul orașenesc din Sibiu o frumoasă serbare dată de școala normală „Adreiu Șaguna” întru pomenire lui Avram Iancu.

— În ziua de 5 Ianuarie a avut loc inaugurarea noului Tribunal din Făgăraș.

— Examenle particulare la liceul Regele Ferdinand din Turda încep la 26 Ianuarie. Candidații să achite taxele.

— La București a încetat din viață venerabilul profesor de științe naturale: N. Molescu.

— Dl Dr. Aurel Cosma fost ministru a donat Casei Invățătorilor din Timișoara 1000 de volume.

— Pentru a se evita furtul de urne pe viitor alegerile din Ardeal se vor face într'o singură zi.

— Clujul are pe viitor instalație radio-telegrafică.

— A apărut în editura librăriei Alex. Anca Cluj, o foarte interesantă broșură care va fi de un interes vital pentru toată lumea dornică de a salva poporul nostru dela cea mai periculoasă boală beția. Cărticica este intitulată „Vezi ce face beutura dracului”? De vânzare la librăria A. Anca Cluj.

Mașini de tipografie de vânzare americane cu ramă de 33x23 și 46x33, nu funcționează din lipsă de reparație. Ambele 50.000 Lei. Adresa: Librăria Anca, Cluj.

De vânzare o mașină de sfredelit. A se adresa la ziar.

— La Librăria Anca. Au sosit călindare nouă pe anul 1923. Cereți și comandați urgent.

Diferite:

- „Inima mea” (cântece populare) — 15.—
- „Imnuri Românești” (cântece naționale) 10.—
- * „Ecouri” de Traian Dumbrava — 5.—
- „Umoristice” (Glume) de Costi — 15.—
- „Versuri din Răsboi” (poezii populare) 10.—
- * „Jubirea” (notă muzicală) pentru Pian și voce — 15.—
- * „Imnul Studențesc Creștin” pentru Pian și voce — 15.—
- „Călindare” cărți cu țârgurile — 10-40 Lei
- „Dicționar” român-maghiar — 5.—
- „Carte de visuri” — 20.—
- Observări critice dela adunările învățătoarești de I. Pavelea — 5.—
- * Istorie și Fantazie nouă evoluții în istoria românilor de I. Pavelea — 20.—
- * „La isvoarele vieții” de M. Valea — 10.—
- * „Pentru Macedonia” imperativul nostru național de M. Dragnea — 10.—
- Serisori de iubire de după mai mulți autori — 10.—
- * „Aventurile fantastice” ale lui Williams Gotthard roman — 10.—
- * „Nenorocii” (roman) de A. Șerbănescu-Buzău — 8.—
- „Trepeticul” (expl. semnelor) — 3.—
- Nămirea nouă și veche a străzilor orașului Cluj — 6.—
- Vezi ce face beutura dracului — 8.—

Cărți prețefști:

- Carte de rugăciuni, Mângăierea Sufletului de I. Genț — 25.—
- Carte de rugăciuni, Mângăierea Sufletului de I. Genț ediție de lux — 100.—
- * „Predici la Morți” de prot. I. Marga 45.—
- * „Predici pentru postul mare” (ciclu dublu) de protopop I. Marga — 20.—
- * „Păstorul sufletesc” (I-VI. vol.) — 120.—
- leone sfinte diferite mărimi 45-200.—

Medicale.

- * „Cartea Moașelor” de Dr. Grigoriu pentru toate femeile cu 140 ilustrațiuni feminine — 150.—
- Cele cu semnul (*) sunt nou apărute.